

TARISTUMINISTER

MÄÄRUS

Elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded lennuvälja ja aeronavigatsiooniteenuse toimimise tagamisel

Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 37 lõike 2 alusel.

**1. peatükk
Üldsätted**

§ 1. Määruse reguleerimisala

(1) Määrusega kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 36 lõike 1¹ punktides 5 ja 6 sätestatud elutähtsatele teenustele:

- 1) teenuse kirjeldus;
- 2) nõuded teenuse tasemele ning valmisolekule osutada teenust ka teiste elutähtsate teenuste katkestuse korral ja hädaolukorras;
- 3) nõuded elutähtsa teenuse katkestuse ennetamiseks;
- 4) elutähtsa teenuse katkestuse lubatud aeg;
- 5) elutähtsa teenuse taastamise korraldus;
- 6) tingimused, mille puhul on tegemist elutähtsa teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestusest põhjustatud hädaolukorraga;
- 7) planeerimata katkestusest, katkestuse ohust, elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häirivast sündmusest või sellise sündmuse toimumise vahetust ohust, hädaolukorrast või selle ohust (edaspidi *sündmus*) teavitamise kord ning sündmuse kohta üksikasjaliku aruande esitamise tingimused ja kord.

**2. peatükk
Lennuvälja toimimise tagamise kirjeldus ja toimepidevuse nõuded**

§ 2. Elutähtsa teenuse kirjeldus

(1) Lennuvälja toimimise tagamine kui elutähtis teenus (edaspidi *lennuvälja toimimise teenus*) on teenus, millega tagatakse regulaarne katkematu ja ohutu lennutegevus rahvusvaheliseks lennuliikluseks ning mille tagamisel järgitakse kõiki kohalduvaid lennuvälja ja õhusõidukite ohutu käitamise nõudeid.

(2) Lennuvälja toimimise teenus käesoleva määruse tähenduses sisaldab lennuvälja käitamist, lennundusjulgestuse ning maapealse teeninduse korraldamist.

(3) Lennuvälja toimimise teenuse tagamise eelduseks on järgmiste teenuste toimimine:

- 1) aeronavigatsiooniteenus käesoleva määruse § 8 lõikes 1 nimetatud ulatuses;
- 2) lennumeteoroloogilise prognoosi- ja hoiatusteabe koostamise ning ilmavaatlusteenuse osutamise teenus;
- 3) elektri- ja sideühenduse teenus;
- 4) kütusevarustuse teenus;
- 5) veevarustuse ja kanalisatsiooniteenus;
- 6) kaugkütteteenus;
- 7) maapealne teenindus;
- 8) lennundusjulgestuse teenus.

(4) Lennuvälja toimimise teenust tagab lennundusseaduse § 58⁹ lõikes 2 nimetatud elutähtsa teenuse osutaja (edaspidi *lennuvälja toimimise teenuse osutaja*).

§ 3. Nõuded elutähtsa teenuse tasemele ja valmisolekule

(1) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja peab elutähtsat teenust planeerima, hooldama, kasutama ja suunama nii, et teenus oleks häiriva teguri esinemisel minimaalselt häiritud.

(2) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja tagab elutähtsa teenuse osutamise oma kontrolli ja vastutuse ulatuses teise elutähtsa teenuse katkestuse korral, muust elutähtsast teenusest põhjustatud hädaolukorras või muus sarnases olukorras, elutähtsat teenust:

- 1) tasemel, mis kindlustab elutähtsa teenuse toimimise tasemel, mis vastab lennundusseaduse § 36 alusel kehtestatud lennuvälja sertifikaadi nõuetele;
- 2) järgides vähemalt elutähtsa teenuse osutamisele kehtestatud minimaalsete nõuete täitmise vastavalt hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 3 nimetatud toimepidevuse plaanile.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud olukorras võib lennuvälja toimimise teenuse osutaja elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks või ohutu lennutegevuse kindlustamiseks ajutiselt kitsendada teenuses sisalduva tegevuse osutamist järgmiselt:

- 1) peatada registreeritud pagasi vastuvõtt ja käitlemine;
- 2) piirata lennujaama terminali ja muid teenindusprotsesse ulatuses, mis ei sea ohtu lennuohutust ega regulaarlennuliikluse toimimist.

(4) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja toob hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 3 nimetatud toimepidevuse plaanis lisaks hädaolukorra seaduse § 39 lõike 5 alusel nõutavale teabele välja vähemalt järgmise informatsiooni:

- 1) lennuvälja toimimise teenuse osutaja tegutsemise kord ja meetmed käesoleva määruse § 2 lõikes 3 nimetatud teise teenuse osutaja teenuse katkemise korral;
- 2) lennuvälja toimimise teenuse osutaja tegutsemise kord ja meetmed käesoleva määruse § 3 lõikes 2 nimetatud tegevuste kitsendamise korral.

§ 4. Nõuded elutähtsa teenuse katkestuse ennetamiseks

(1) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja kirjeldab hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 2 nimetatud elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsis teenuse toimepidevuse tagamisega kaasnevaid ohte, sh ristsõltuvusi teistest elutähtsatest teenustest ja nendega seotud ohte ja katkestusi ning hädaolukorra seaduse § 9¹ kohases üleriigilises riskianalüüsis analüüsitud hädaolukordi või muid sarnaseid olukordi põhjustada võivaid ohte ning arvestab nendega toimepidevuse plaani koostamisel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani koostamisel ning ennetavate meetmete kavandamisel peab lennuvälja toimimise teenuse osutaja arvestama vähemalt järgnevate võimalike ohtudega:

- 1) infosüsteemi või võrgu küberrünnak;
- 2) pommiähvardus või muu julgeolekuoht;
- 3) massiline korratus lennuvälja territooriumil;
- 4) teenuse osutamiseks olulise objekti või süsteemi füüsiline rünnak;
- 5) rasked ilmastiku- ja loodusolud;
- 6) oluliste süsteemide, seadmete või taristu rikete ja katkestuste esinemine;
- 7) terroriakt;
- 8) tulekahju lennuvälja või selle kriitilise taristu alal;
- 9) pikaajaline elektrikatkestus;
- 10) telefoni-, mobiiltelefoni- ja andmesideteenuse katkestus;
- 11) olulise töötaja puudumine;
- 12) epideemia;
- 13) streik;
- 14) teenuse osutamiseks olulise ehitise, seadme ja infosüsteemi rike;
- 15) seadme ja muu olulise vahendi tarne katkestus;
- 16) muu asjakohane oht, millel on oluline mõju lennuvälja toimimise tagamisele.

(3) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja rakendab elutähtsa teenuse kriitiliste tegevuste toimimiseks vähemalt järgmisi meetmeid:

- 1) määratleb oma taristu, mis mõjutab enim tema elutähtsa teenuse toimepidevust (edaspidi *kriitiline taristu*);
- 2) tagab oma objekti ja kriitilise taristu kaitse ja rakendab turvalisuse tagamise meetmed vastavalt riskianalüüsi tulemustele ja elutähtsa teenuse toimepidevust korraldava asutuse korraldustele;
- 3) tagab ööpäev läbi elutähtsa teenuse toimimiseks vajaliku personali ning korraldab alltöövõtjate kättesaadavuse lepinguliste kohustuste piires elutähtsa teenuse tagamisega seotud ülesannete täitmiseks;
- 4) analüüsib ja hindab regulaarselt küberohte ning rakendab maandavaid meetmeid vastavalt küberturvalisuse seadusele ja elutähtsa teenuse toimepidevust korraldava asutuse korraldustele;
- 5) vähendab võimalusel sõltuvust teistest elutähtsatest teenustest, sh omab alternatiivseid meetmeid vajaduse korral rahuldada suurenenud nõudlust ning vähendada enda osutatava teenuse sõltuvust olulisematest elutähtsatest teenustest, tarnijatest ja muude teenuste lepingupartneritest;
- 6) omama telefoni- ja andmesideteenuse katkestuse korral alternatiivseid sidepidamise lahendusi;
- 7) tagab varustuskindluse varugeneraatorite ning piisavate vedelkütusevarude kaudu, tagamaks elektri varustuse katkemise korral teenuse jätkumine vähemalt 48 tunni jooksul;
- 8) tagab piisavad veevarud, et tagada teenuse jätkumine veega varustuse katkemise korral vähemalt 24 tunni jooksul.

§ 5. Elutähtsa teenuse katkestuse lubatud aeg ja teenuse taastamise korraldus

(1) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja tagab elutähtsa teenuse toimimise 48 tunni jooksul lennuvälja kontrolli all olevate süsteemide ja teenuste osas alates katkestuse tekkest, välja arvatud käesoleva määruse § 2 lõikes 3 nimetatud teenuste katkemise korral.

(2) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja:

- 1) tagab elutähtsa teenuse toimimise määruse § 2 lõike 3 punktides 3 või 4 nimetatud teenuste katkemise korral vähemalt 48 tunniks alates katkestuse tekkest;
- 2) tagab elutähtsa teenuse toimimise määruse § 2 lõike 3 punktis 5 või 6 nimetatud teenuse katkemise korral vähemalt 24 tunniks alates katkestuse tekkest;
- 3) tagatav elutähtis teenus katkeb määruse § 2 lõike 3 punktides 1–2 või 7–8 nimetatud teenuste katkemise korral.

(3) Kui lennuvälja toimimise teenuse tagamist takistab vääramatu jõud võlaõigusseaduse tähenduses, tagab elutähtsa teenuse osutaja teenuse esimesel võimalusel alates vääramatu jõu vahetu mõju lõppemisest.

(4) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja lähtub elutähtsa teenuse taastamisel hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 3 toimepidevuse plaanis esitatud teenuse taastamise korrast.

§ 6. Elutähtsa teenuse ulatuslik või raskete tagajärgedega katkestus

Lennuväljade toimimise teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestusest põhjustatud hädaolukord esineb juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- 1) lennuõnnetus või lennuõnnetuse oht lennuväljal või selle lähiümbruses;
- 2) ebaseaduslik lennutegevusse sekkumine;
- 3) ulatuslik tulekahju lennuväljal või selle kriitilise taristu alal;
- 4) reostus, mis omab ohtu lennuvälja toimimise teenusele;
- 5) epideemia, mis omab ohtu lennuvälja toimimise teenusele;
- 6) lennuvälja kriitilise taristu, seadmete ja süsteemide rike;
- 7) sündmused ja olukorrad, mis mõjutavad lennuvälja töökorraldust olulisel määral;
- 8) lennuvälja toimimise teenuse osutaja ei suuda taastada teenust käesoleva määruse § 5 lõigetes 1–3 sätestatud aja jooksul;
- 9) lennuvälja toimimise teenuse katkestus põhjustab teise elutähtsa teenuse katkestuse, mis toob kaasa hädaolukorra;
- 10) teise elutähtsa teenuse katkestuse või muu teenuse katkestus ei võimalda lennuvälja toimimise teenuse tagamist ohutul tasemel.

§ 7. Elutähtsa teenuse katkestusest või selle ohust teavitamise korraldus

(1) Lennuvälja toimimise teenuse osutaja teavitab elutähtsa teenuse ulatuslikust või raskete tagajärgedega katkestusest või selle ohust viivitamata Kliimaministeeriumit toimepidevuse plaanis kokkulepitud telefoni ja e-posti teel.

(2) Lõikes 1 kirjeldatud teavitus sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- 1) katkestuse toimumise aeg ning kestus või oht selle tekkeks;
- 2) katkestuse tegelik või oletatav põhjus ja hetkeolukorra lühikirjeldus;
- 3) teenuse taastamiseks või teenuse katkestuse mõju vähendamiseks rakendatud ja rakendatavad meetmed;
- 4) esialgsed andmed prognoositava kahju kohta teenuse tarbijale;
- 5) esialgsed andmed prognoositava mõju kohta teiste elutähtsate teenuste toimepidevusele;
- 6) vajadusel esialgsed andmed prognoositava mõju kohta keskkonnale.

(3) Kliimaministeerium teavitab viivitamata avalikkust elutähtsa teenuse ulatuslikust või raskete tagajärgedega katkestusest või selle ohust meediakanalite kaudu vastavalt taristuministri käskkirjaga välja antud kriisikommunikatsiooni plaanile.

3. peatükk

Aeronavigatsiooniteenuse toimimise tagamise kirjeldus ja toimepidevuse nõuded

§ 8. Elutähtsa teenuse kirjeldus

(1) Aeronavigatsiooniteenus kui elutähtis teenus on teenus, mis tagab ohutu lennuliikluse korraldamine Tallinna lennuinfoiirkonnas. Aeronavigatsiooniteenus on käesoleva määruse tähenduses sertifitseeritud teenus, mis sisaldab järgmisi teenuseid:

- 1) lennuliiklusteenused (*air traffic services - ATS*);
- 2) side-, navigatsiooni- ja/või seireteenused (*communication navigation or surveillance services – CNS*);
- 3) aeronavigatsiooniteabe teenused (*aeronautical information services – AIS*).

(2) Aeronavigatsiooniteenuse toimimise tagamise eelduseks on järgmiste teenuste toimimine:

- 1) lennumeteoroloogilise prognoosi- ja hoiatusteabe koostamise ning ilmavaatlusteenuse osutamise teenus;
- 2) elektrienergiateenus;
- 3) telefoni-, mobiiltelefoni-, raadio- ja andmesideteenus;
- 4) veevarustuse ja kanalisatsiooniteenus;
- 5) lennuvälja toimimise teenus käesoleva määruse § 2 lõikes 1 nimetatud ulatuses.

(3) Aeronavigatsiooniteenuse toimimist tagab lennundusseaduse § 58⁹ lõikes 1 nimetatud elutähtsa teenuse osutaja (edaspidi *aeronavigatsiooniteenuse osutaja*).

§ 9. Nõuded elutähtsa teenuse tasemele ja valmisolekule

(1) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja peab elutähtsat teenust planeerima, hooldama, kasutama ja suunama nii, et teenus oleks häiriva teguri, mis ohustab nõuetele vastavat toimimist, esinemisel minimaalselt häiritud.

(2) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja osutab teise elutähtsa teenuse katkestuse korral, muust elutähtsast teenusest põhjustatud hädaolukorras või muus sarnases olukorras elutähtsat teenust:

- 1) tasemel, mis kindlustab elutähtsa teenuse toimimise tasemel, mis tagab elutähtsa teenuse toimimise sertifitseeritud teenusele kehtestatud nõuetele vastaval tasemel;
- 2) järgides vähemalt elutähtsa teenuse osutamisele kehtestatud minimaalsete nõuete täitmist vastavalt hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 3 nimetatud toimepidevuse plaanile.

(3) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja toob hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 3 nimetatud toimepidevuse plaanis lisaks hädaolukorra seaduse § 39 lõike 5 alusel nõutavale teabele välja vähemalt järgmise informatsiooni:

- 1) aeronavigatsiooniteenuse osutaja tegutsemise kord käesoleva määruse § 8 lõikes 2 nimetatud teise teenuse osutaja teenuse katkemise korral.

§ 10. Nõuded elutähtsa teenuse katkestuse ennetamiseks

(1) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja kirjeldab hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 2 nimetatud elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsis teenuse toimepidevuse tagamisega kaasnevaid ohte, sh ristsõltuvust teistest elutähtsatest teenustest ja nendega seotud ohte ja katkestusi ning hädaolukorra seaduse § 9¹ kohases üleriigilises riskianalüüsis analüüsitud hädaolukordi või muid sarnaseid olukordi põhjustada võivaid ohte ning arvestab nendega toimepidevuse plaani koostamisel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani koostamisel ning ennetavate meetmete kavandamisel peab aeronavigatsiooniteenuse osutaja arvestama vähemalt käesoleva määruse § 4 lõike 2 punktides 1–16 nimetatud võimalike ohtudega.

(3) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja rakendab elutähtsa teenuse kriitiliste tegevuste toimimiseks vähemalt järgmisi meetmeid:

1) määratleb oma taristu, mis mõjutab enim tema elutähtsa teenuse toimepidevust (edaspidi *kriitiline taristu*);

2) tagab oma objekti ja kriitilise taristu kaitse ja rakendab turvalisuse tagamise meetmed vastavalt riskianalüüsi tulemustele ja elutähtsa teenuse toimepidevust korraldava asutuse korraldustele;

3) tagab ööpäev läbi elutähtsa teenuse toimimiseks vajaliku personali ja alltöövõtjate olemasolu ning nende kättesaadavuse elutähtsa teenuse tagamisega seotud ülesannete täitmiseks;

4) analüüsib ja hindab regulaarselt küberohte ning rakendab maandamismeetmeid vastavalt küberturvalisuse seadusele ja elutähtsa teenuse toimepidevust korraldava asutuse korraldustele;

5) vähendab võimalusel sõltuvust teistest elutähtsatest teenustest, sh omab alternatiivseid meetmeid vajaduse korral rahuldada suurenenud nõudlust ning vähendada enda osutatava teenuse sõltuvust olulisematest elutähtsatest teenustest, tarnijatest ja muudest lepingupartneritest;

6) omab andmesideteenuse katkestuse korral alternatiivseid sidepidamise lahendusi;

7) tagab varustuskindluse varugeneraatorite kaudu, tagamaks elektriga varustamise katkemise korral teenuse jätkumist vähemalt 120 tundi.

§ 11. Elutähtsa teenuse katkestuse lubatud aeg ja teenuse taastamise korraldus

(1) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja tagab katkematu elutähtsa teenuse toimimise, välja arvatud käesoleva määruse § 8 lõikes 2 nimetatud teenuste katkemise korral.

(2) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja:

1) tagab elutähtsa teenuse toimimise määruse § 8 lõike 2 punktides 2 või 4 nimetatud teenuste katkemise korral vähemalt 120 tundi alates katkestuse tekkest.

3) tagatav elutähtis teenus katkeb määruse § 8 lõike 2 punktides 1, 3 või 4 nimetatud teenuste katkemise korral.

(3) Kui aeronavigatsiooniteenuse tagamist takistab vääramatu jõud võlaõigusseaduse tähenduses, tagab elutähtsa teenuse osutaja teenuse esimesel võimalusel alates vääramatu jõu vahetu mõju lõppemisest.

(4) Aeronavigatsiooniteenuse osutaja lähtub elutähtsa teenuse taastamisel hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 3 toimepidevuse plaanis esitatud teenuse taastamise korrast.

§ 12. Elutähtsa teenuse ulatuslik või raskete tagajärgedega katkestus

Aeronavigatsiooniteenuse toimimise tagamise ulatuslik või raskete tagajärgedega katkestusest põhjustatud hädaolukord esineb juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- 1) olukord ohustab paljude inimeste tervist või võib põhjustada suurt varalist kahju;
- 2) aeronavigatsiooniteenuse osutaja ei suuda katkematult teenust osutada käesoleva määruse § 11 lõigetes 1-3 sätestatud aja jooksul või selle möödudes;
- 3) aeronavigatsiooniteenuse katkestus põhjustab teise elutähtsa teenuse katkestuse, mis toob kaasa hädaolukorra;
- 4) teise elutähtsa teenuse katkestuse või muu teenuse katkestus ei võimalda ohutul tasemel aeronavigatsiooniteenuse tagamist.

§ 13. Elutähtsa teenuse katkestusest või selle ohust teavitamise korraldus

Aeronavigatsiooniteenuse osutaja teavitab elutähtsa teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestusest või selle ohust viivitamata Kliimaministeeriumit käesoleva määruse § 7 sätestatud korras.

4. peatükk Rakendussätted

§ 14. Nõuete rakendamine

Käesoleva määruse § 4 lõike 3 punktides 6–8 ja § 10 lõike 3 punktides 6–7 nimetatud kohustused tuleb elutähtsa teenuse osutajal täita hiljemalt kolme aasta jooksul hädaolukorra seaduse § 38 lõike 1² alusel antud haldusakti andmisest arvates.

/allkirjastatud digitaalselt/
Kuldar Leis /
taristuminister

/allkirjastatud digitaalselt/
Marten Kokk
kantsler